

VAS-ÉS FÉMMUNKÁS

XVI. évi. 1. sz.

Bukarest, 1935 január 1.

A ROMÁNIAI VAS-, FÉM- ÉS VEGYIPARI MUNKÁSOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS KÖZLÖNYE

Előfizetési ár: egy évre 100, fél évre 50 Lei

MEGJELENIK MINDEN HÓ ELSEJÉN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUKAREST VI, STRADA ISVOR No. 11.

UJULT ERŐVEL

Irta: Bartalis Sándor

Ismét lepergett egy nehéz megpróbáltatásokkal tele esztendő, amely szintén a gazdasági válság ostromcsapásainak csattogásától volt hangos az egész világon. És e csattogások csak a proletáriátus milliőinak szóltak, az ostromcsapások fájdalmait csak ők érezték. Ez a proletáriátus sorsa a mai társadalmi rendszerben, pedig nincs más célja csak élni akar. Nem akar egy másik osztályt elnyomni, csak azt akarja, hogy ember és ember között egyenlőség legyen, azt akarja, hogy munkájáért emberséges megélhetést biztosítson a maga számára.

A napi sajtó állandóan világra szóló panamákról, csalásokról vágyis az állam azaz a lakosság összességének a megkárosításáról számol be. Ezeket a visszaéléseket nagy emberek, a felső tízezrek osztályához tartozók követik el. De a bűnökért a méltó megtorlás mindig elmarad, a bűnöst soha sem találják, mert nem ott keresik, ahol megtalálható. A világ urai bolondítják a világot, acsarkodnak egymásra, de nem történik senkinek bántódása. A szegény embert, ha egy darab kenyert lop, mert éheznek, nyakon csipik és bezárják. A magántulajdon szentségének a tiszteletben tartása csak a szegény emberre kötelező, míg a nagy sikkasztók a jó összeköttetésekkel rendelkezők kisiklanak a büntetés terhe alól. Ez a mai társadalmi rendszer.

A fizikai és intellektuális proletárok milliőinak elhelyezkedési lehetősége az egész világon. Munkát és kenyeret követelnek. Az elhárított milliőkból meg lehetne indítani a közmunkákat. Utakat, kórházakat, iskolákat, munkásmunkásokat, munkáslakásokat lehetne építeni. A földműves népnek mezőgazdasági gépeket és olcsó ipari cikkeket lehetne juttatni, a napi munkaidőt le lehetne szállítani és ha ezt a gazdasági politikát követnék a világ urai, ennek nyomán enyhülne a nyomor, a szenvedés, kevesebb volna a könny és keserűség. De fáj nekik a nép nyomora? Nem! A kapitalizmusnak agyon győzt, kiéhezett proletártömegekre van szüksége, hogy a munkabéreket kénye-kedve szerint állapíthassa meg, hogy a száraz kenyér kilátásba helyezésére a gyárak kapui előtt ácsorgó munkások tömege minden embertelen munkafeltételt kénytelen legyen elfogadni.

A külföldi munkásmozgalom erőteljes előrenyomulása sok államban már gátat emelt a kapitalista világ emc határtalan profitéhségének és a munkáosztály fölötti zsarnokságnak. Kiepitette a maga védvára, behatolt a törvényhozó testületekbe és sok helyen az államhatalom fölött is rendelkezik.

Az utóbbi két esztendő rendkívüli súlyos időket jelentett a nemzetközi munkásmozgalomra. Sajnos, Németország proletáriátusának leveretése után a múlt év februárjában, Ausztria munkásságát a világtörténelemben szinte példátlanul álló eszközökkel és brutalitással leverték. A modern hadi technika minden fegyvernemét felvonultatta az Osztrák fasiszta uralom a munkásság elleni harcban. Nehéz tüzéséggel lövette Bécsben azon munkáslakásokat, melyekben védtelen nők és gyermekek tartózkodtak. Fájó szívvel ismerjük be, hogy Ausztria és Németország szociáldemokrata tömegeinek a nemzetközi munkásmozgalomból való kikapcsolása nagy veszteséget jelent. Nagy erkölcsi súlyt képviseltek a világ szociáldemokrata pártjai között. Öröm volt munkájukat figyelni, miként törtétnék előre a végcél felé, miként teremtenek és hoznak létre olyan társadalmi és gaz-

dasági intézményeket, amelyek könnyebbé és elviselhetőbbé tették a proletáriátus számára az életet. Büszkeséggel tekintettünk különösen „vörös Bécs” alkotásaira és nem csak mi, hanem a jobb érzésű polgári világ is méltó elismerésben részesítette az alkotni és teremteni tudó szociáldemokrata elvtársakat. Azonban fájdalommal enyhíti az a tudat, hogy azt a proletáriátust nem fogják soká az erőszak jármában tartani, mert az a sok sok millió proletár, amely már tudja, hogy mi a szabadság, amelynek lelkében ott ég a szocializmus kiolthatatlan tüze, amely tudott harcolni a jogaiért és igazságaiért, az újra talpra áll és folytatni fogja a küzdelmet ott, ahol elhagyta.

De az ausztriai és németországi események dacára, a szocializmust nem lehet megsemmisíteni. A szocializmust a mai társadalom gazdasági berendezkedése termelte ki magából. A szocializmus célja: a termelő eszközök társadalmisítása, a termelt javak igazságos elosztása. A jog, kötelesség és egyenlőség megteremtése az állami életben. És amíg ez az új rendszer megvalósítható, addig is a szocializmus hivatása, hogy a mai társadalom keretében, a munkások gazdasági, politikai és szociális helyzetének megjavításáért harcoljon. Ebben az irányban óriási előhaladást mutatnak az összes külföldi államok. Természetes, a harc mindennél nehezebb. A reakciós kapitalizmus acélvárat épített magának, a zsarnokság mindenütt megvetette lábát, de a bilincsek már lazulnak mindenütt, ahol a munkásság öntudatra ébredt és küzd sorsának jobbrafordulásáért.

A romániai dolgozók társadalmi osztálya szintén hangos az anyagi gondok jajkiáltásaitól. A munkanélküliségből eredő nyomor erkölcsi és anyagi züllés útjára tereli a különben becsületben és tisztességben élni akaró fizikai és intellektuális proletárok százazreit. Ezeknek munkával és kenyérral való ellátásáról nem gondoskodik senki. De nem sokkal vigasztalóbb a helyzetük azoknak sem, akik még munkában vannak. A romániai kapitalisták az utolsó évek gazdasági krízisének körülményeit a munkabérek letörésére használták ki ugyanígy, hogy ma a bérmunkások az életstandart ötven százaléknál is alul vannak.

Ipari szakmunkások, 8-10 lejes órabérékért dolgoznak, de nem ritkaság az 5-6 lejes órabér sem. Nem beszélve a segédmunkások és nőmunkások 3-4 lejes órabéreiből. Ilyen kereseti viszonyok mellett egy-egy munkában lévő több gyermekes családfő még elegendő kenyeret sem biztosíthat keresetéből családjá részére. Lehet-e ennél kétségbeejtőbb proletár életet elképzelni? Azonban politikai téren sem különb a munkásság helyzete. A szervezkedési és gyűlékezési szabadság, a sztrájkjog guzsba van kötve. Bár vannak törvények, amelyek, ha korlátozott mértékben is, de lehetőséget biztosítanak a munkásság szervezkedésére, azonban, amit az írott törvény az egyik oldalon biztosít, azt a másik oldalon a cenzura, ostromállapot és más rendeletekre való hivatkozásokkal érvénytelenítik a közigazgatási és rendfenntartó hatóságok. Szövetségünkhöz tartozó szervezett munkások a múlt év folyamán több helyen indítottak bérmozgalmakat, amelyek minden esetben munkabeszűntetésre vezettek. Ezeknél a harcoknál a helyi hatóságok, a rendőrség, szigoranca és csendőrség minden egyes esetben

beavatkoztak, elvtársainkat letartóztatták és bebörtönözték. A szakmai gyűlések engedélyekhez vannak kötve és egy-egy engedélynek a megszerzése valóságos kálváriajárást jelent elvtársaink részére. Munkásmunkáikat, szakszervezeteinket minden komoly ok nélkül lepecsételik. Míg a munkáltatók szervezetei sohasem esnek ellenőrzés alá, ott nincs szükség ellenőrzésre, azoknak minden ténykedésük — szerintük — törvényes alapon történik. *Haj igen, mert ahol a hatalom és erő — ott az igazság!*

Amilyen a munkásság helyzete gazdasági és politikai téren, ugyanolyan a helyzet szociális téren is. Beismerjük, országunkban garmadával vannak munkásvéd-törvények és beismerjük azt is, hogy ezen törvények betartásáról elsősorban a munkásságnak kellene gondoskodnia. Azonban nem volna-e kötelessége a törvények betartásáról gondoskodni a kormánynak is. A törvény törvénynek kell lennie, vonatkozzon az akár a burzsoa osztályra, akár a proletár társadalomra. A munkásvéd-törvényeket is az

Boldog

352 36

Uj évet

Kívánunk

**szaktársainknak
elvtársainknak
és jóakaróinknak**

1935

ország törvényhozó testületei hozták és ezek betartása fölött örökös kötelessége volna mindenkinek, a miniszterektől kezdve, az utolsó közrendőrig. Sajnos nem teszik ezt. És ha ez így van, akkor a munkásságnak ebbe a helyzetbe belenyugodnia nem szabad. Amin az egész világ proletariátusa dönget a kapitalizmus kapuit, ugy nekünk sem szabad féltelennek lenni. Nekünk sem szabad tűnni az igazságtalanságot. Igaz, nehéz a küzdelem, ellenfeleink görcsösen ragaszkodnak kiváltságos helyzetükhöz, de már

mindenütt engednek és repedeznek a kapitalista világ régi várai, csak tovább kell folytatni az ostromot kitartással és a szocializmus eszméjében vetett bizalommal és hittel, hogy megszűntessük azt a rendszert, amelyben jólétben, fényben és pompában uszó tizezrek vannak, egyik oldalon és milliók a másik oldalon. Csak ujult erővel előre a végcél felé, ez legyen jelszavunk az új év kezdetén.

—x—

A munkanélküliek segélyezése

Egy reális segélynek a megszervezése azok részére akik ma munka és kereset nélkül állanak, továbbra is bonyolult ügyet képez. Habár a szakszervezeti mozgalomunk rendkívüli erőfeszítéseket tett, hogy a munkanélküli romániai munkásságot, a kormány, munkaadó és a munkás anyagi hozzájárulásával munka nélküliség esetén törvény útján biztosítsa, — a kormányok ezzel az ügyei szemben, amely egyébként is társadalmi veszélyt rejt önmagában — teljesen érzéktelenek maradtak. A munkanélküli segélyezést, a kormányok mint a burzsoázia felfogás kisugárzásának eszközei, ezt a problémát holt vágányra terelték. A jelenlegi kormány sem gondol e problémának gyökerében való megoldására. A munkaügyi Minisztérium részéről eszközölt megoldás fogyatékos és rossz. A megalkotott szabályzat, melynek értelmében az ismert 1 százalékos alapot létesítették a munkaadó és dolgozó munkás hozzájárulásával, semmi értékkel nem bír, mert ennek a hozzájárulásnak önkéntes jellege van és senkit sem kötelez arra, hogy adjon. De még az esetben is, ha itt-ott valamelyes összeg mégis összegyűl, a munkanélküliség bebizonyítása olyan bonyolult eljárást igényel, hogy a csekély segélyhez is a munkanélküli munkás, csak hosszú utakon juthat hozzá.

A munkanélküli munkásokat és tisztviselőket segélyező szabályzat, kétségtelenül egy szegényfoltot képez azokra, akik ezt megalkották. Természetszerű segély helyett, köz-

ponti, tartományi és megyei vezetőségeket létesítettek, úgyhogy az elkezeredett munkanélküli, az örvény szélére juttatott munkanélküli elvész a tisztelt vezetőségek sokaságának utvesztőjében. Minden vezetőség egy „tisztított tüzet” képez és jaj de boldog lesz az a munkanélküli aki a tisztított tüzek gránit kövein túl tudja majd magát tenni.

Ezzel a lázított rendszerrel szemben a romániai munkásosztály nem maradhat tétlenül. Nem tehetjük össze karjainkat akkor amikor látjuk, hogyan alszik ki a nyomor következtében az agyan gyötört proletár élet és annyi munkáscsalád — vér a mi vérukból.

A jótékony célú segélyezés jelleget, felháborodással vissza kell utasítsuk. Ez a szégyenrendszer el kell tűnjön és helyét a törvényesített munkanélküli segély kell elfoglalja. De addig is a kormány, akármelyik legyen az, kötelességében áll, hogy megszervezen egy olyan segélyezési rendszert, amelynek ne legyen „könyöradomány” jellege és ezt a segélyt nem természetben, hanem pénzben, az országos szaktanácsosok tratózó munkásszervezeték útján folyósítsák.

A munkanélküliség létezésének kétségbevonása akkor, amikor a munkásbiztosító pénztárak statisztikai nagy arányú munkanélküliségről tanuskodnak, — azt jelenti, hogy a mai vezetők szűk látókörűek és nem ezen a világon élnek. Tudjuk, hogy azon okok egyike, mely a kormányzatunkat e vészhozó megaláztatásra készíteti a munkanélküliség problémájával szemben abban rejlik,

mert úgy gondolják hogy ezzel, tápot adnak a lustaságnak, és a munkások elveszítik a munkához való ambíciójukat.

De ez a magatartás és felfogás nagyon sok szemérmelenséget foglal magában. Ebben a magatartásban tükröződik vissza a romániai burzsoázianak valódi képe. Az elnyomott osztály tragédiája lenni képtelenül keresztül gázol, szemérmelenséget letagadva a munkanélküliség tragikus tényének valóságát ebben az országban. A burzsoázia beszél lustaságról akkor, amikor a romániai munkásság nagy többsége egy minimális életstandard aluli munkabérek mellett dolgozik.

A nemzetközi Munkaügyi hivatal irodája egyezménynek elvei értelmében — egyezmény amelyet Románia is magáévá tett — a munkanélküliség kérdése már régen törvény tárgyát kellett volna képezze.

Nem várhatunk tehát túl sok jó akaratot ebben a mélyreható társadalmi kérdésben, a kormány irányítói részéről. Ennélfogva a munkásosztályra hárul át az a legegyszerűbb feladat, hogy e kérdés, minden oldalát vitassa és tartsa felszínen. Ez ügyért építsük ki az általános harc vonalat, mert a munkanélküliek ügye egyuttal az összes dolgozók ügye is.

* * *

A nagyipar képviselői és a Munkaügyi Minisztérium között a munkanélküli járulékra vonatkozó tárgyalások befejeződtek.

Megállapodtak abban, hogy december 1-től kezdődőleg 5 hónapi időtartamra, vagyis 1935 Május 1-ig 1/10-os járulék legyen fizetve.

A járulék felét a munkás és a tisztviselő, és a másik felét a munkaadó fizeti. A járulék önkéntes jellege továbbra is fennmaradt. A kereskedelmi és ipari vállalatok részéről fizetett összegeket az illető munkásbiztosító pénztár közegei vételezik be.

Ezen összeg 80%-át a helyi munkanélküli bizottságnak jutatták, az illető körzetben levő munkanélküliek segélyezésére és 20%-át a Bukaresti központi betegsegélyezőnek küldik.

A tolpuddle-i vértanúk

A munkásmozgalom története tragikus eseményekben gazdag. Az emberiség emlékezetében élesen megmaradt tolpuddle elnevezése.

Dorsethire kerületben Anglia déli részében fekszik egy község, melynek neve, Tolpuddle. Itt élt mintegy száz évvel ezelőtt 350 munkás, akik földműveléssel foglalkoztak. A föld tulajdonosai heti 10 siling munkabért ajánlottak fel a munkásoknak fejkenként, a községi pap jelenlétében. A fizetésnél azonban megtagadták a 10 siling kifizetését. Felajánlottak 9 silinget, majd 8-at végül aztán csak 7-et. A munkások azonban 10 silinggel sem tudták családjukat eltartani.

E szegény munkások kerestek egy kivezető utat sorsuk jobbrafordulása érdekében. Hallották ők, hogy más országokban egyesülnek a munkások. A gyapottírók alakították meg első szervezetüket. Majd utána az építőmunkások szakszervezetének megalakítása következett. 1833 év őszén megalakult az egyesült szakszervezetek federációja. Néhányan e munkások közül a kizsákmányolás elleni védekezésre vonatkozóan, canácsát kérték ki a fedrációnak. Azt a tanácsot kapták, hogy alakítsanak szakszervezetet. Ez ügynek esett áldozatul 6 munkás nevezetesen; Loneles testvérek, a két Stanfield fiú, aztán Jannes Hannuet és James Brice. Ezek a Tolpuddle-i vértanúk, a nevük belévesződött a történelem lapjaiba.

Ebben az időben Anglia egy óriási gazdasági átalakuláson ment keresztül. A gőzgép győzelmesen bevonult az ipari termelésbe, aminek következtében sok munkás maradt kenyér nélkül. A parasztság létfeltételei a buza behozatalára kirótt vámtarifa következtében némileg védve voltak.

A behozatali buzára megállapított vámtarifának azonban következményei voltak — hogy tudniillik a rosszul fizetett munkások és a munkanélküliek nem tudták a drága kenyeret megvásárolni. Nem csoda, hogy a szervezett munkásság megindította a buza vámtarifa elleni küzdelmet.

Ennek következtében a tolpuddle-i munkások is

megalakították a szakszervezetüket. A föld tulajdonosok borzasztóan felháborodtak a munkások eme határozatán. Meg kellett tehát őket félemlíteni. Dorchester város bírása meghirdetményt tett közzé és a 6 munkás ellen megindult a büntető jogi eljárás. 1834 év február havában sikerült a buzdóziának őket bíróság elé hurcolni. A szervezkedés miatt nem lehetett őket felelőségre vonni, mert a szervezkedési tilalmat annak előtte rég felfüggesztették. Kellott egy másik indokot keresni. Végeredményben az indokot is megtalálták.

Szokásban volt az idő tájt, minthogy az amerikai szervezeteknél most is divat, hogy a belépő tagok hűségnyilatkozatot kell tenniük. Ezt a szokást a tolpuddle-i földmunkások is felvették. Azonban ez a hűség eskü ellenkezett egy régi, de még érvényben volt törvénnyel. Ezt az ellenkezést használta fel a bíróság alapjául annak, hogy a 6 földmunkás ellen bírósági eljárást indítson.

A munkások 7 évi száműzetésre lettek elítélve, amit egy ausztráliai büntető kolóniában kellett eltölteniük. A 6 vértanút elszállították a száműzötteket szállító hajóval, messze Ausztráliába, ahol a rájuk rakott bilincsek mellett dolgoztak tropikus napsütésben utak építésénél.

Az elítélés felháborodást váltott ki egész Anglia területén. Erős mozgalom indult meg a 6 munkás megkegyelmezése érdekében. A megkegyelmezési kérvényt 250.000 személy írta alá, és egy 30.000 főből álló hatalmas deputáció adta át a londoni illetékes minisztériumnak.

1836 március havában, vagyis az elítéléstől számított 2 év múlva sikerült a szabadságra helyezést kieszközölni, ami Russelnek az új belügyminiszternek köszönhető.

A hatóságoknak azonban 2 év kellett, amíg a kegyelmezési végzést az elítéltekkel közölték.

E 6 munkás tragikus sorsának megemlékezését ünnepelte fényes külsőségek között az angliai szakszervezeti szövetség Augusztus 26 és szeptember 2-a között. De ez az ünneplés szólott mindazoknak a hősöknek, akik a munkásság ügyéért hoztak áldozatot. Az ünnepek főközpontja Dorchester város volt, amely Tolpuddlehoz közel esik. Ez a

kispolgári csendes város bizonyára sosem látott olyan hatalmas tömeg megmozdulást, mint amilyen az volt.

De annyi idegen nyelvet sem hallott mint amennyit az ünnepek alkalmával hallani lehetett. A szakszervezeti szövetség az ünnep hetében itt Dorchesterben tartotta ülésait. A Londonban megtartott nemzetközi vasmunkás kongresszus küldötteinek nagy része szintén részt vett az ünnepeken. Részt vettek az ünnepeken még Svájc, Csehszlovákia, Belgium és Palesztina munkás sportklubjai is. Hatalmas felvonuló csoportok, alakulatok, amelyek plasztikus módon fejezték ki a mult és jelen eseményeit. A sportolók mindennap bebizonyították, hogy a munkás sportegyesületek magas nivót értek el. A munkás otthonban minden este szinelőadásokat rendeztek, a szindarab címe „A Dorsetti 6 férfi” volt. A jelenetek a 100 év előtti multat tükröztették vissza.

Az ünnepély tető fokát augusztus 31-én érte el amikor a szakszervezetek által a vértanúk emlékezésére felépített 6 házát avatták fel.

Minden egyes ház egy vértanú nevét viseli. A házak az előregedett szervezett földmunkások lakóhelyéül fognak szolgálni. A házak felavatása után következett Hammets síremlékének alapkövé tétel, akit a 6 közül egyedül temettek el szülőfalujában.

Vonzó erőt gyakorolt a munkásság nagy tömegére az a ház, amelyet Lovelles birtokolt és ahol az a 6 munkás rendesen összejött, hogy a szakszervezetnek új tagokat toborozzanak. Lovelles, az apa, volt e 6 mártírnak szellemi irányítója. Az ő bíróság előtti védőbeszéde, valamint írásai és költeményei azt igazolták, hogy nagy műveltségű, jellemes ember volt.

Erre a házra helyezték el egy emléktáblát, melyet Henderson Arthur elvtárs lepezett le.

A nap már leáldozóban volt, ennek ellenére ezek várakoztak a ház ajtója előtt, hogy bejuthassanak abba a lakásba, ahol a történelmi események 100 évvel ezelőtt bekövetkeztek.

Az angol munkásság felemelő ünneppé ünnepelt meg az ő vértanúkról.

Ujra a kaláni vasgyári állapotok

Nem mulik el hét, nap, vagy óra, hogy a kaláni vasgyári állapotokról

A munkaidő hosszú a kereset szegényteljes és a büntetések egymást érik. Az igazgatóság zsarnoksága határtalan. A munkásvédtörvények hiába rendelkeznek egyik, vagy másik irányban, az igazgatóság előtt ilyenek mintha nem is léteznének. Ha valamely munkás megkísérli jogait érvényesíteni, akkor jön a megtorlás, az üldözés és végül az elbocsátás. Tizennégy éven aluli gyermekek dolgoznak a gyárakban és küldönc szolgálatot teljesítenek havi 500 lejért, amely összeget ha átszámítjuk, illetve elosztjuk a megdolgozott órák számával 2 lejt sem keresnek.

A törvénytelen állapotok ellen a kerületi titkárságunk részéről több ízben tetetett feljelentés az illető fórumoknál és a legutóbbi időben ennek alapján 5000 lej büntetést szabott ki a bíróság az igazgatóságra. Azonban mi ez az összeg ennek a hatalmas több száz milliókkal rendelkező kapitalista társaságnak. Inkább fizet 5000 lej büntetést mint az első 7 napra járó betegséget, vagy a fizetéses szabadságot, mert ezeknek révén százszorosan megtérül egy egy ilyen 5000 lejes büntetés.

Felszentelték az új kohót és villanytelepet

November havában ünnepélyes keretek között ülték meg az új kohó és villanytelep üzembe helyezésének napját. A gyár igazgatója „ünnepi” külsőséget parancsolt a kaláni nyomor tanyára. Tisztogatták az utakat, festették a kormos fekete falakat és kerítéseket. Jöttek a vendégek: Prefektus, főszolgabíró jegyzők, csendőrpapancsok, no még a csendőrmester sem hiányzott és mint egy másfél tucat pap a környékről, akik felszentelték az új kohót és villanytelepet.

Kérték Isten áldását a gyár vezetőségére. — A munkások majd csak meglesznek valahogy anélkül is, — gondolták magukban a papok, de a szegény gyárosok... Természetes — miután bebiztosították magukat az

Isten akarata felől — következett az eszemiszom, és reggelig tartó tánc. Mindenesetre a munkásság is örül az ország ipara fejlődésének, csupán egy szerény megjegyzésünk van; fájdalmas az ilyen gyarapodás a munkásság kizsákmányolásának az árán, mert el lehetne érni az ipar fejlődését és gyarapodását akkor is, ha tisztességes és emberiséges megélhetést is biztosítanak a munkáságnak. A banketten a megjelent megyei urak támogatásukról biztosították a gyár vezetőségét. Azt hisszük, ez is ér annyit, mint az Isten segedelme.

Munkás üldözés csendőrséggel

Az országos razzia alkalmával Kalánban az összes vezetőségi tagoknál házkutatást tartott a csendőrség. Ki volt adva az utasítás, hogy találni kell valamit. Találtak is. Platinka szaktárs lakására brutálisan berontott a csendőrség és a feleségét és leányát veréssel fenyegették, hogy mindent adjanak elő és valljanak be. Természetesen sem bevallani, sem kiadni való nem volt semmi. Csupán a csoport lobogóját találták meg, ami igazán legális dolog, hiszen az egész gyártelepen köztudomású, hogy Platinka szaktársra volt bízva a lobogó megőrzése. A csendőrmester a nagy leleplezésre azonnal kihozatta Platinka szaktársát a munkából és ráförmedt; hogy bolsevista stb. és ha othon lett volna, amikor megtalálta a lobogót, agyonverte volna. Platinkát összekötözve Szimérrára, majd Dévára kísérték és a nehéz logót a vállán vinnie kellett. Éjszakára sötét, nedves pincébe zárták, majd lefénnyépezték és ujjlenyomatot vettek róla, míg végül az ügyészségnek adták át, ahol rövidesen szabadlábra helyezték, mert semmi ok nem fogott fenn a fogvatartására. Ezen gyártelepen a munkás üldözésnek minden fajtáját kitálják. Az igazgatóság karöltve iparkodik a hatóságokkal együtt, hogy a munkásságot eljesszék az osztályharcos szervezkedéstől, azonban mindezek az üldözések csak erősíteni fogják a munkásság között a szervezkedés és az összetartás eszméjét.

templomban menjenek.) A memorandumban a zsilvölgyi munkásság tiltakozását fejezte ki a megyei hatóságok eme eljárása ellen és kérték a munkaügyi minisztert, hogy tegyen lépéseket ezen igazságtalan és törvénytelen állapotok megszüntetésére.

A miniszter megígérte, hogy vizsgálat tárgyává teszi ezt a kérdést is és oda fog hatni, hogy megszűnjenek ezek az állapotok.

A miniszteri ígérethez az a megjegyzésünk, hogy ígéretet másoktól is kaptunk eleget, de egyebet nem. Most türelmetlenül várja a munkásság, hogy az ígéreteket tettek is kövessék.

Ujjá alakult a Tomesti üvegyári munkások szakszervezete

A multszámú lapunkban is ismertettük, hogy a tomesti üvegyár, az ott dolgozó munkások birtekében mint termelő üzem működik. A termelő üzem irányítása és vezetése körül azonban rövidesen bajok mutatkoztak, ami érthető is, mert a munkások szervezetlenül állva képtelenek voltak a termelés irányításában és vezetésében megfelelő befolyást biztosítani a maguk részére, viszont a munkásság előtt bizalmatlanná vált igazgatóság élve megválasztásuk jogával, a munkás tömegtől teljesen elszakadva tetszésük szerint intézkedtek. Az igazgatóság magatartása még inkább kiélezte az ellentéteket és ezért vált haladéktalan szükségessé, hogy az Országos Szaktanács elnöke Fluérás elvtárs és a bánáti Szaktanács titkára Pirovszky elvtárs leutazzanak az ellentétek haladéktalan elintézésére. A közel négy napig tartó tanácskozás eredményeként sikerült az ellentéteket kiküszöbölni és megteremteni az együttműködés lehetőségét.

Hangsúlyozni kell, hogy a tartós együttműködésnek meg vannak a maga elfeltételei, így főleg a jelenlegi igazgatósági tagoknak kell elsősorban oda törekedniük, hogy a surlódásra vezethető okokat egyszer és mindenkorra kiküszöbölve, a szervezett munkásság vezetőivel a legteljesebb egyetértésben dolgozzék, amit annál is inkább kötelességük megtenni, mert végeredményben a munkásságnak is az a célja, hogy az üzem boldoguljon és fejlődjön. Ebben a tekintetben az igazgatóság elnökének a személyében garanciát látunk és hiszük azt, hogy körültekintő és objektív magatartásával nagy mértékben munkálkodni fog azon, hogy az üzem ténylegesen a kollektivitás szellemében irányíttassék.

Vizont a munkásságnak, illetve a munkásság vezetőinek feladata kell legyen, hogy a fegyelem és kötelességtudás az egész vonalon maradéktalanul érvényesüljön. A termelő üzem kérdéseit most, amikor a munkásság újjólag szervezett és amikor ilyképpen megteremtette a maga részére, hogy közvetlen felügyeleti és irányítói befolyáshoz jutott, nem szabad többé az utcán tárgyalni. A szervezet vezetőségének kötelessége az igazgatósággal a kontaktust felvenni és a dolgozókkal állandó kapcsolatba kerülve az üzem minden jelentősebb mozanatáról beszámolni, mert csak így alakulhat ki a teljes összhang, az egyetértés, amire az üzem eredményes fejlődése érdekében elengedhetetlenül szükség van. A szervezet alakuló ülésén Fluérás és Pirovszky elvtársak a fenti értelemben ismertették a termelő üzemmel kapcsolatos kötelességeket és figyelmeztették a megválasztandó vezetőséget, hogy egy pillanatra se szűnjön meg ilyen értelemben munkálkodni. Ha azután mégis bekövetkezne az a helyzet, hogy a munkásság együttműködés célzó kívánsága ellenére, (amit alig hiszünk) az igazgatóság másként cselekedne, úgy nem marad más hátra mint egy rendkívüli közgyűlésen teljesen új embereket választani az igazgatóságba. Az üzem jelenlegi helyzete és az üzem munkásságának együttműködés célzó magatartása nem teszi feltétlenül szükségessé egy új választás elrendelését és ezért hisszük, hogy Tomesten a kölcsönös megértés fog uralkodóvá válni. Az újjáalakított szervezet vezetősége a következő elvtársakból tevődik össze. Elnök Klaubert Mihail, alelnök Cziment Petru, titkár Gruber Leopold, pénztáros Hartig Josif, ellenőrök Padurescu Joan, Kosler Károly míg vezetőségi tagokul Dávid János, Girodi Otto és Cioraga Josif elvtársak lettek megválasztva. Az új vezetőség megválasztása után még Fluérás elvtárs beszélt a betegségyelzóról, majd mind végig lelkes hangulatu gyűlés ezzel befejezést nyert. Az újonnan megválasztott vezetőségnek sok sikert és eredményt kívánunk.

Miniszterjárás a Zsilvölgyében

A munkások panasza

Nistor munkaügyi miniszter a mult. hó folyamán rövid ideig a bányatelepek meglátogatása céljából a Zsilvölgyében tartzkodott. Ez alkalmat a szakszervezetek vezetői megragadták arra, hogy több a munkásságra sérelmes ügyeknek orvoslását kérjék. Memorandumban foglalták össze panaszait, mely mindegyike a munkásság léte érdekében vágó kérdést foglal magában és ezért halaszthatatlan rendezést igényel. Az átnyújtott memorandum tartalma kivonatolva a következő:

1. Mindenekelőtt rámutattak a munkanélküliségből eredő nyomorra és szenvedésre, ami a tél beálltával még elviselhetetlenebbül nehezedik a munkásság vállaira. Kimutatták, hogy a Zsilvölgyében a munkanélküliek száma sokkal nagyobb, mint bármely más ipari vidéken. Amíg 1929-ben a bányáknál foglalkoztatott munkások száma 18 ezer volt, addig ma ez a szám 6000-re apadt.

Ebből könnyen következtetni lehet arra a nyomorra ami a Zsilvölgyében uralkodik. Ezért indokolt azon kérésük, hogy a bányatársulatok és a munkások által fizetett 1%-os munkanélküli alap, teljes egészében ott maradjon a bányatelepek munkanélkülieinek segélyezésére. Egyben kérték, hogy az alapot a két érdekelt fél — munkások és munkaadók — kezeljék és osszák szét, a munkaügyi felügyelő elnöksége mellett. Ez a módszer biztosítékot nyújt arra, hogy a segélyekhez a tényleges munkanélküliek fognak hozzájutni, nem pedig a különböző polgári politikai pártok kreaturái.

A miniszter ígéretet tett, hogy meg fogja vizsgálni a helyzetet. Különbösen kijelentette, hogy ő is hiva, hogy a politikai izü beavatkozások megszűnjenek a segélyek kiosztása körül.

2. A memorandum második része a munkásbiztosító pénztárra vonatkozott. Kérték, hogy ezen intézménybe a politikai célzatu befolyás, amely ma uralja a helyzetet, szűnjön meg. Kérték, hogy azok a nyugdíjasok, akik kénytelenek voltak a helységből elköltözni, a nyugdíj illeteiket rendszeren kapják meg, mert eddig 5—6 hónapi késéssel jutottak nyugdíjaikhoz. A nyugdíj kérdéssel kapcsolatosan rámutattak, hogy vannak munkások, akik a nyugdíj alapot 25—30 éven át fizették. Ezek közül sokat elbocsátották, akik sem nyugdíjat nem kaptak, sem másféle kárpótlásban nem részesültek és előhaladott korukra való tekintettel, máshol nem alkalmazzák őket a munkaadók. Kérték továbbá, hogy a petroseni pénztár részére helyben lakó főorvost nevezzenek ki. Eddig Déván lakott a főorvos és hetenként csak egyszer tett látogatást a Zsilvölgyében.

A nyugdíjasok sérelmére vonatkozólag kijelentette a miniszter, hogy mindent meg tesz panaszuk orvoslása érdekében, továbbá a Zsilvölgye részére helyből fog főorvost kinevezni, ami azóta már meg is történt.

3. Végül hivatkozással arra, hogy Hunyadmegyére nincs kiterjesztve a cenzura és ostromállapot, mégis rendkívül szigorított bánásmódban részesítik a hatóságok a szakszervezeti mozgalmat.

Igy nyilvános gyűlések, szakszervezeti gyűlések, kulturális előadások, sőt még vezetőségi ülések sem tarthatók engedély nélkül. Az engedélyek kiadását a legtöbb esetben visszautasítják a hatóságok, más esetben pedig a gyűlés dátumának lejártá után adják ki az engedélyt. Vasárnap és ünnepnapok délelőtti gyűléseire egyáltalán nem adnak gyűlési engedélyt. (Nyilván azért, hogy a munkások

A kolozsvári autokaroszeria üzemek munkásainak szervezkedése

Mint mindenütt, ahol bér munkások léteznek, az élet körülményei rákényszerítik, hogy ne csak tűrő, szenvedő és dolgozó lények legyenek ebben a társadalomban, hanem gondolkodni tudó emberek is. És mint ilyenek, munkájuk után emberséges életmódot is biztosítsanak maguknak és családjuknak. Ennek a célnak elérésére csak egyedüli út szolgál: a szervezkedés, az összefogás és az öntudat. Ennek tudatára ébredtek a kolozsvári autokaroszeria szakmában dolgozó munkástársak is. Bár kissé későre, de még így is jobb, mint soha.

Kolozsváron 4 autokaroszeria műhely van, melyekben összesen 40 munkás van alkalmazva. A munkaviszonyok — mint mindenütt, ahol szervezetlenek a munkások — rendezetlenek, a fizetések siralmasan alacsonyak és a munkásvédtörvények alkalmazása ismeretlen fogalmak közé tartoznak ezekben a műhelyekben. A munkások valamennyien beléptek a szervezetbe, melynek segítségével akarnak e türethetetlen állapotokon javítani. A szervezkedés és az összetartás eszméjének erejében lehet is bizalmuk és reményük, de csak egy feltétellel: ha ki fognak tartani a szervezet mellett, ha elhatározásuk, lelkesedésük nem lesz szalmaláng. Így módon céljukat bizonyosan el fogják érni és reményességük valóra válik.

Lapzártakor értesülünk, hogy a „Jánosy“-féle karosszeria készítő műhelyben dolgozó munkások sztrájkba léptek. A sztrájk három napig tartott és a munkások győzelmével végződött. A sztrájk oka az, hogy a munkások hetek óta nem kaptak rendesen fizetést és kényszerszabadságra küldték a bizalmi férfit és két szaktársat.

A megállapodás szerint a munkaadó kötelezettséget vállalt a hátralékos munkabérek kiegyenlítésére, valamint a kényszerszabadságra küldött munkások munkábaállítására. Kötelezettséget vállalt továbbá arra, hogy az alkalmazottaival kollektív szerződést köt. A kollektív szerződésre irányuló tárgyalások rövidesen megkezdődnek.

A svájci vas és órásmunkások szövetség kongresszusa

1934 november hó 17. és 18-án tartotta a svájci Vas- és Órásmunkásszövetség kongresszusát. A szövetségnek 66.000 tagja van. A kongresszuson 199 küldött és a központi vezetőségnek és választmányának 47 tagja vett részt. Ilg szaktárs a szövetség működéséről szóló jelentést terjesztette elő, a mit a kongresszus tudomásul vett. Megválasztották egyhangulag a 30 tagból álló központi vezetőséget. A kongresszus követelte, hogy a svájci szövetség tanács ismerje el Szovjetországot, mert ez érdeke az ország gép- és óraparának, mert ettől remélhető az ipar válságának enyhülése és az ipari cikkek kivitelének fellendülése. A kongresszus elutasította a kommunista szervezetekkel működő együttműködési javaslatot. A kongresszus megbizta az új vezetőséget, hogy erőteljes vas, fém és órásmunkások szövetségnek kiépítésén munkálkodjon. Ilg elvtárs több óras beszédében ismertette a világgazdasági és politikai helyzetet. A kongresszus újból megállapította a tagsági járulék osztályait. A zárszámadás szerint a szövetség bevétele 27 mil. 988.712 s. frank volt, míg a kiadása 24.228.825 s. frank. A szövetség betegpénztárainak kiadása 722.449, a munkanélküli biztosítási pénztár kiadása 20.355.723, a jóléti pénztár kiadása 692.290 és a balesetpénztár kiadása 35.127 s. frank volt.

A kongresszuson Robert Bratschi elvtárs a „Szövetségi vasutak és munkásság“ címén, Gimun elvtárs pedig „Munkaalkalom megszerzése“ címén tartottak értékes előadásokat. A kongresszuson elhangzott viták és ott hozott határozatok mutatják, hogy a svájci vas- és óras iparban dolgozó munkásság egységes és erős szervezetbe tömörülve vívja meg harcát a kapitalista fronttal szemben.

A szakszervezeti- és szocialista Internacionálék üdvözlőlevelét küldik Zeitz Károly elvtársnak

A Szakszervezeti és Szocialista Nemzetközi Szövetségei november 16-án Párisban közös ülésre jöttek össze és ez alkalommal Zeitz Károly elvtársnak, aki jelenleg Auersbergben egy szanatóriumban tartózkodik, a következő szövegű táviratot küldték:

A Szocialista Munkás Internacionálé végrehajtó bizottságát öröm tölti el, hogy önt az Internacionálé tagjai között sorolja.

A Nemzetközi Szakszervezeti Szövetség elnöksége a Párisban tartott együttes ülés alkalmával forró üdvözlőlevelét küldi önnek azon határtalan bátorságáért, amit ön letartóztatása alkalmával tanúsított.

Remélni akarjuk, hogy a szabadság guzsbakötésével előidézett európai botrány meg fog szűnni.

A Szakszervezeti Szövetség Leon Jouhaux. A Szocialista Munkás Internacionálé nevében Vandervele Emil

A kolozsvári vasas szaktársak taggyűlése

A kolozsvári vasas szaktársak november 28-án jól sikerült taggyűlést tartottak saját otthonuk nagytermében.

Schneg szaktárs a csoport elnöke üdvözölte a megjelent szaktársakat és ismertette azon akadályokat, amelyeket a hatóságok gördítenek a szervezeti élet kifejlődése elé. A taggyűlések tartása engedélyezéshez, vannak kötve, — mondja — az ostrom állapotra való hivatkozással majdnem minden esetben megtagadják az engedélyeket.

Bruder szaktárs a „munkásmozgalom egysége“ címen tartott előadást. Ismertette azokat az okokat, amelyek Romániában és más országokban is megakadályozzák a munkásság igazi egységének a kialakulását. Majd kifejti, hogy a kolozsvári vasmunkások az egységet már régen létrehozták azáltal, hogy erős vasmunkás szervezetet építettek ki. És a kolozsvári vasmunkások nem csak saját szakmai szervezetük tagjai, hanem egyben szociáldemokraták is. Valamennyien tagjai a pártnak és a szocializmus zászlója alatt harcolnak egy jobb jövő megteremtéséért.

Zsidó szaktárs pénztári és Nagy szaktárs ellenőri jelentése után, Pálffy szaktárs a titkári jelentést terjesztette elő. Pálffy szaktárs az egyes üzemekben levő állapotokat ismertette részletesen. A Junászféle vasöntöde és a Hirsch-féle vasöntöde munkásainak megszervezésével 80 új fizető taggal szaporodott a csoport taglétszáma. Az autokaroszeria iparban dolgozó munkások megszervezése szintén a megvalósulás stádiumban van. A Hirsch és Junász-féle vasöntödéssel kötött kollektív szerződéssel elértük, hogy most már kolozsváron minden komolyabb üzemben kollektív szerződés szerint dolgoznak szaktársaink. Jelenti továbbá, hogy a csoport vezetősége a munkakamara támogatásával három ciklusból álló román tanfolyamot rendezett, mely tanfolyamok 1935 május elsejéig tartanak. A tanfolyamra 49 szaktárs jelentkezett. A pénztári jelentéshez Regöczli, Fodor, Muschitz, Illés, Stan és Székely szaktársak szoltak hozzá, miután a taggyűlés a jelentéseket egyhangulag tudomásul vette.

Pálffy szaktárs tartalmas beszámolót tartott a Bukarestben október hónapban lezajlott szakszervezeti kongresszus tanácskozásairól és az ott hozott határozatokról. Majd javaslatot tett, hogy minden dolgozó vasmunkás 2 órai keresetét adja le a munkanélküli szaktársak karácsonyi segélyezésére. A javaslatot a taggyűlés elfogadta. A lelkes hangulatu gyűlést Schneg szaktárs lelkesítő beszéd kíséretében zárta be.

HALOTTAINK

Mély fájdalommal tudatjuk az alábbi elhalt szaktársak neveit:

Név	Segély:
Patzelt Joan	4000 lei
Schwartz Georg	3000 „
Schmidt Franz	4000 „

Elhalt szaktársak emlékét kegyelettel őrizzük meg.

Vasmunkások 1935-évi Zsebnaptára

Gazdag tartalommal, — a munkásosztály napi problémáit felőlelő kérdések részletes ismertetésével — a vas- és vegyipari szakmába vágó technikai rész népszerű ismertetésével — megjelent román és magyar nyelven.

Az 1935-évi

vasas zsebnaptár

A naptár részletes tájékoztatást nyújt továbbá a vas- és vegyipari munkások szakszervezeti mozgalmáról, valamint az általános szakszervezeti mozgalmak eseményeiről.

A naptár ára

darabonként

20 lej,

melyből 10% az eladót illeti meg.

Megrendelések a

Romániai Vas, Fém- és Vegyipari munkások Szövetsége.

București, strada

Isvor No. 11,

cimre eszközölhető.

A balesetek megelőzésére vonatkozó rendeletek

(Folytatás)

5. A mozgásban levő összes transzmisszió kiálló részei; ugymint ékek, csavarok és csavaranyák, védő burkolattal látandók el, amelyek a forgás irányában sima felületű és teljesen kör alakúaknak kell lenniök.

A közlekedési zónában eső és 1,80 méternél alacsonyabban fekvő felállítások végei fémburkolatú védővel látandók el.

A forgó részek, transzmissziós kerek és általában a közlekedési zónába eső kerek burkolattal látandók el, hogy ezáltal az érintkezés lehetetlenné váljék.

6. A padló nyílásán haladó transzmisszió részek körül egy 1,80 m magas, szolid kerítésszerkezet állítandó fel.

7. A különböző munkatermekben levő transzmissziók, melyek a mozgási erőt ugyanazon motortól kapják, olyan szerkezettel látandók el, amely termenként és függetlenül lehetővé tegye a gépek kikapcsolását. Ezek a szerkezetek úgy készítendőek el, hogy a kikapcsolással járó baleset eshetősége kiküszöböltesse.

8. Egy üzem mechanikai berendezése jelző készülékkel el kell legyen látva, melyel a motor megindulását, vagy időközi leállítását, az esetben ha a motor más helységben van eihelyezve, — jelezni lehessen.

9. Elektromotorok eseteiben, az elindítási hely, az áram megszakító és megindító készülék, úgy kell legyen elhelyezve, hogy a motor megindításánál ne legyen kénytelen a munkás a motorszija szemben állni.

10. A gőzgépek kerekeit, vagy 10 lóerőnél nagyobb egységű ipari motortokat kézzel megindítani tilos.

11. A gépek leállítása biztosan és gyorsan kell történnjen. Ezen célból különleges készülékek alkalmazandók (szijváltó, kikapcsoló, fék készülékek stb.).

(Folytatjuk)

Olvassátok és terjesszétok az

ELŐRÉT